

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2020. november 9. és 10. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2020. november 10. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az előre kitervelten, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel, a bűncselekmény elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntette és más bűncselekmények miatt fk. I. r. vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2020. július 21. napján kihirdetett 24.Fk.162/2020/16. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

Fk. I. r. vádlott az I. tényállásba foglalt magánlaksértés büntetét [Btk. 221. § (2) bekezdés a) és c) pont] bűnsegédként követte el, e cselekménynél Fk. II. r. vádlottnál a társtetteségre utalást mellőzi.

Fk. I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 14 (tizennégy) évre, fk. II. r. vádlott tekintetében 12 (tizenkettő) évre súlyosítja.

Fk. V. r. vádlottnál elrendelt javítóintézeti nevelés tartamát 3 (három) évre enyhíti.

Fk. I. r. vádlottnál 6 717 (hatezerhétsháztizenhét) Ft, Fk. II. r. vádlott vonatkozásában 5 418 (ötezerhatszáztizennyolc) Ft erejéig vagyonekobzást rendel el.

A Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatalánál Bj.194/2020. számú bűnjeljegyzéken nyilvántartott valamennyi (1-6. sorszám) dolgot kiadni rendeli fk. IV. r. vádlottnak.

Az elkobozni rendelt vascső és teleszkópos vasrúd tekintetében a lefoglalás megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Az elsőfokú ítélethozatalig felmerült bűnügyi költségből egyetemlegesen kötelezi fk. I. r., fk. II. r., fk. III. r. és fk. IV. r. vádlottat 3 255 502 (hárommillió-kettőszázötvenötezer-ötszázkető) Ft viselésére. Az állam visel 32 480 (harminckettőezer-négyszáznyolcvan) Ft bűnügyi költséget.

Egyekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Fk. I. r., fk. II. r., fk. III. r. és fk. IV. r. vádlottak által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámítja.

A másodfokú eljárásban 203 640 (kettőszázháromezer-hatszáznegyven) Ft bűnügyi költség merült fel, melyből fk. I. r. vádlott 40 200 (negyvenezer-kettőszáz) Ft-ot, fk. III. r. vádlott 45 720

(negyvenötezer-hétszázhusz) Ft-ot, fk. V. r. vádlott 36 000 (harminchatezer) Ft-ot, fk. VI. r. vádlott 36 000 (harminchatezer) Ft-ot, fk. VII. r. vádlott 45 720 (negyvenötezer-hétszázhusz) Ft-ot visel.

I n d o k o l á s

I.

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt elsőfokú ítéletével *fk. I. r. vádlottat* bűnsegédként elkövetett rablás büntettének kísérlete [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) és g) pont], társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 221. § (2) bekezdés a) és c) pont] (1. tényállás), társtettesként elkövetett emberölés büntette [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b), d) és k) pont], társtettesként elkövetett rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b), c) és g) pont], valamint társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 221. § (2) bekezdés a), c) és d) pont] (2. tényállás) miatt halmazati büntetésül 12 év fiatalkorúak börtönében végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra;

fk. II. r. vádlottat rablás büntettének kísérlete [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) és g) pont], társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 221. § (2) bekezdés a) és c) pont] (1. tényállás), társtettesként elkövetett emberölés büntette [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b), d) és k) pont], társtettesként elkövetett rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b), c) és g) pont], valamint társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 221. § (2) bekezdés a), c) és d) pont] (2. tényállás) miatt halmazati büntetésül 10 év fiatalkorúak börtönében végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra;

fk. III. r. vádlottat társtettesként elkövetett emberölés büntette [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b), d) és k) pont], valamint társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 221. § (2) bekezdés a), c) és d) pont] (2. tényállás) miatt halmazati büntetésül 8 év fiatalkorúak börtönében végrehajtandó szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra;

fk. IV. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett emberölés büntette [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b), d) és k) pont], valamint bűnsegédként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 221. § (2) bekezdés a), c) és d) pont] (2. tényállás) miatt halmazati büntetésül 6 év fiatalkorúak börtönében végrehajtandó szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra í t é l t e.

fk. V. r. vádlottal szemben bűnsegédként elkövetett elkövetett rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b), c) és g) pont] (2. tényállás) miatt 4 év;

fk. VI. r. vádlott esetében bűnsegédként elkövetett elkövetett rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b), c) és g) pont] (2. tényállás) miatt 3 év;

fk. VII. r. vádlottnál bűnsegédként elkövetett elkövetett rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b), c) és g) pont] (2. tényállás) miatt 3 év javítóintézeti nevelést rendelt el.

Megállapította a feltételes szabadságra bocsáthatóság és az ideiglenes elbocsátás lekorábbi időpontját, a büntetésekre és az intézkedésbe beszámította a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött időt. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség viseléséről azzal, hogy 3 287 982 Ft az állam terhén marad.

II.

- [2] Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést.
- [3] Az *ügyesség* - valamennyi vádlott terhére - terjesztett elő perorvoslatot, Fk. I. r., fk. II. r., fk. III. r. és fk. IV. r. vádlottak élet elleni cselekményénél (2. tényállás) az előre kitervelt minősítő körülmény megállapítása [Btk. 160. § (2) bekezdés a) pont], a szabadságvesztésre ítélt vádlottaknál a büntetés tartamának felemelése, az intézkedéssel sújtott vádlottak tekintetében a javítóintézeti nevelés helyett fiatalkorúak börtönében végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabása végett, vagyonekobbzás alkalmazása, továbbá annak érdekében, hogy a bíróság a genetikai szakértői vélemény díjának viselésére az érintett vádlottakat kötelezze.
- Indokai szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor nem látta megállapíthatónak az előre kitervelten minősítő körülményt a ... sérelmére elkövetett, 2. tényállásba foglalt élet elleni cselekménynél. Az elsőfokú ítélet indokolása ellentétes arra nézve, hogy bár megállapította a bíróság, hogy a vádlottak az élet kioltására irányuló egyenes szándékkal cselekedtek, ennek ellenére az előre kitervelten elkövetett minősítő körülmény megállapítását a törvényi feltételek fennállása ellenére mellőzte. Ezen túl nem felel meg az anyagi jognak érvei szerint, hogy a tanú 3 sérelmére elkövetett, a 2. tényállásban írt rablás büntettét csoportosan elkövetettként is minősítette fk. I. r. és fk. II. r. vádlottaknál, mivel a további vádlottak tudata kizárólag a ... sértett sérelmére elkövetett cselekmény véghezvitelét fogta át. Ezért a helyszín közelében tartózkodásuk nem alapozza meg a csoportos elkövetést, mert az I. r. és II. r. vádlottak cselekményéhez nem nyújtottak pszichikai bűnsegélyt, következésképp e cselekménynél a csoportos elkövetés minősítő körülmény sem állapítható meg. Az I-II-III-IV. r. vádlottaknál helyesen döntött a bíróság, amikor szabadságvesztést alkalmazott, azonban a büntetések tartama álláspontja szerint nem felel meg a büntetési céloknak és a bünteteskiszabási elveknek. Az V-VI-VII. r. vádlottak esetében intézkedés alkalmazása nem elégséges a büntetési célok eléréséhez, ezért velük szemben is szabadságvesztés kiszabása indokolt. Indokolatlanul értékelte enyhítő körülményként a büntetlen előéletet, holott az fiatalkorú terheltek esetében az enyhítőként nem vehető figyelembe. A vádlottakkal szemben ezen túl a bűncselekménnyel szerzett értékek erejéig vagyonekobbzást kell alkalmazni, ezért az egyes vádlottak esetében a bűnös módon szerzett ingók értékét tételesen meghatározva vagyonekobbzás alkalmazására is indítványt tett. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt, hogy a genetikai szakértői vélemény díját az állam viseli, mert e szakértői bizonyítás a nyomozás kezdeti szakaszában indokolt volt, ezért az emberölés büntettének elkövetésében részt vevő I-IV. r. vádlottakat e költség viselésére is kötelezni kell (25. számú elsőfokú bírósági irat).
- [4] Az elsőfokú ítéletet másrészt *védelmi fellebbezések* támadták.
- fk. I. r. vádlott és védője - a törvényes képviselő egyetértése mellett - a tényállás téves megállapítása miatt és a büntetés enyhítése;
 - fk. II. r. vádlott, a védője és a törvényes képviselő kizárólag a büntetés enyhítése;
 - fk. III. r. vádlott, a védője és a törvényes képviselő téves jogi minősítés miatt és enyhítés;
 - fk. IV. r. vádlott és védője, valamint a törvényes képviselő téves minősítésre hivatkozva és a büntetés enyhítése;
 - fk. V. r. vádlott, a védője és a törvényes képviselő,
 - fk. VI. r. vádlott és védője - a törvényes képviselő egyetértése mellett -,
 - fk. VII. r. vádlott és védője - a törvényes képviselő egyetértése mellett - felmentés, illetőleg enyhébb minősítés megállapítása érdekében jelentettek be fellebbezést (24.Fk.162/2020/16. számú jegyzőkönyv 28-29. oldal).

- [5] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.184/2020/7. számú észrevételében a vádlottak terhére bejelentett vádhatósági fellebbezést annyi módosítással tartotta fenn, miszerint a 2. tényállásba foglalt, tanú 3 sértett sérelmére elkövetett rablás fk. ... I. r. és fk. II. r. vádlott tekintetében is csoportosan elkövetett. Egyéb részekben az ügyészi fellebbezés indokainak megfelelően az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az emberölés előre kiterveltként is minősítését, a büntetések súlyosítását és az intézkedések helyett szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabását, vagyonekobzás alkalmazását, valamint a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezések megváltoztatását, egyéb részekben a támadott határozat helybenhagyását indítványozta.
- [6] A másodfokú bíróság a fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 599. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen bírálta el.
- [7] A *nyilvános ülésen* az ügyész az írásbeli észrevételében foglaltakkal egyezően tett indítványt az elsőfokú ítélet megváltoztatására (30. számú jegyzőkönyv 6. oldal).
- [8] Fk. I. r. vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolását fenntartotta. Álláspontja szerint az előre kitervelten elkövetés minősítő körülmény nem állapítható meg, mint ahogy e vádlott kezdeményező szerepe sem. A 2. tényállásban írt rablásnál a csoportos elkövetés az I. r. vádlott terhére nem róható, ezért e minősítő körülmény mellőzését és a büntetés enyhítését indítványozta. Az I. r. vádlott az utolsó szó jogán megbánásáról nyilatkozott.
- [9] Fk. II. r. vádlott védője a perorvoslata és indokai szerint a vádlott büntetésének enyhítését kérte. A II. r. vádlott előadta, hogy nagyon megbánta, amit tett.
- [10] Fk. III. r. vádlott védője a tényállást részben megalapozatlannak tartva az élet elleni cselekménynél az előre kiterveltség és a különös kegyetlenséggel elkövetés mellőzésére, valamint a büntetés enyhítésére tett indítványt. A III. r. vádlott szintén megbánását hangoztatta azzal, hogy a jövőben szeretné folytatni a tanulmányait.
- [11] Fk. ... IV. r. vádlott védője a jogorvoslat írásban előterjesztett indokolása szerint elsődlegesen megalapozatlanság miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan a büntetés enyhítését indítványozta. A IV. r. vádlott megbánásáról szólt.
- [12] Fk. V. r. vádlott védője elsődlegesen a vádlott felmentésére tett indítványt. Indokai szerint a bizonyítás eredménye alapján a vádlott terhére ugyanis nem állapítható meg, hogy bármilyen formában segítséget nyújtott volna a rablási cselekmény véghezviteléhez. Másodlagosan a büntetés enyhítését kérte. Az V. r. vádlott nem kívánt felszólalni.
- [13] Fk. VI. r. vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásával egyezően elsősorban felmentést indítványozott, másodlagosan a súlyosítást célzó ügyészi fellebbezés alaptalanságára hivatkozott. A VI. r. vádlott előadta, hogy nagyon megbánta a történeteket és szeretné otthon gondozni a kislányát.
- [14] Fk. VII. r. vádlott védője elsősorban a vádlott felmentését, másodlagosan a büntetés enyhítését indítványozta. A VII. r. vádlott őszinte megbánásáról nyilatkozott azzal, hogy szeretné folytatni a tanulmányait.

III.

- [15] Az ügyészségi és védelmi fellebbezések részben alaposak.
- [16] A törvényes képviselői fellebbezések joghatálya kapcsán a másodfokú bíróság a következőket emeli ki. Fk. II. r., fk. III. r., fk. ... IV. r. és fk. V. r. vádlottak az elsőfokú ítélet kihirdetésekor még nem töltötték be a tizennyolcadik életévüket, így nem kétséges, hogy a Be. 72. § (1) bekezdése alapján a védői jogokkal rendelkezve a törvényes képviselők joghatályosan gyakorolták fellebbezési jogukat. Megjegyzendő azonban, hogy az elsőfokú bíróság előtt tett jegyzőkönyvi nyilatkozat pontatlan, mert az „egyetértek a védővel” nem tartalmazza sem a fellebbezés okát, sem célját, ami különösen a Be. perorvoslati rendszerében elengedhetetlen az elsőfokú ítélet kihirdetése után. A fellebbezés iránya ugyanis meghatározza a felülbírálat terjedelmét is. E vádlottaknál a másodfokú bíróság a nyilatkozatot jogorvoslatnak tekintette, de ennek érdemi jelentősége nem volt, mert a vádlottak és a védők egyébként is fellebbeztek, tehát a felülbírálat feltétlen megnyílt a védelmi oldal fellebbezései alapján is.
- Fk. I. r., fk. VI. r. és fk. VII. r. vádlottak ugyanakkor az ügyészségi észrevétellel egyezően már betöltötték a tizennyolcadik életévüket az elsőfokú ítélet kihirdetésekor. A törvényi rendelkezésekre és a követett bírói gyakorlatra is tekintettel a törvényes képviselői jogok a terhelt nagykorúvá válásával megszűnnek. A fiatakorúra vonatkozó speciális perrendi szabályok ugyan változatlanul alkalmazandók, de a törvényes képviselő megszűnése egyben a jogorvoslati jog megszűnését is jelenti. E vádlottaknál valóban nincs joghatályos fellebbezési jog, de az ítélőtábla a már jelzett nyilatkozatot e vádlottaknál nem tekintette alakszerű fellebbezésnek, ezért annak elutasítására sem látott megfelelő indokot azzal, hogy a vádlottak és védők fellebbezése folytán egyébként is megnyílt a felülbírálat teljes körben.
- [17] A másodfokú bíróság - tekintettel az ügyészségi és a védelmi fellebbezések okára és irányára - a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen felülvizsgálta, azaz a revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, a tényállás megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmények minősítésére, a büntetéskiszabásra, az intézkedés alkalmazására, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A Be. fellebbezési normáiban is főszabály a teljes felülbírálat. Jelen esetben a perorvoslatok támadták a tényállást, a bűnösség megállapítását és a cselekmények jogi minősítését is, ezért korlátozott revízióra nem kerülhetett sor.

III.1.

- [18] A felülbírálat során az ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást döntően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem - eljárásában orvoslás nélkül maradt - abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a)-f) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1), (2) bekezdés a)-e) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezve.
- [19] Az eljárásban azonban történtek szabálysértések, melyeket az elsőfokú bíróság részben orvosolt, másfelől nem hatottak ki az ítéletre.

- [20] Az elsőfokú bíróság a törvényes képviselőket az eljárás során végig idézte. A Be. 72. § (1) bekezdésére is figyelemmel azonban a törvényes képviselők jelenléte nem kötelező a tárgyaláson, jelenlétük csak jogosultság, ezért elegendő az értesítésük, amennyiben nem gondozó tanúként hallgatja ki őket a bíróság.
- [21] A 2020. július 2-án tartott tárgyalás (24.Fk.162/2020/10. számú jegyzőkönyv) egy részén (8 óra 30 perctől 9 óra 45 percig) fk. I. r. vádlott kirendelt védője, dr. ... ügyvéd helyetteseként dr. ... *ügyvédjelölt* járt el. E tárgyalásrészén került sor az V-VI. r. vádlottak kihallgatására. A Be. 692. § (2) bekezdés értelmében azonban ügyvédjelölt a bíróságon nem járhat el az ügyvéd helyetteseként. E tárgyalásrészén ezért nem volt törvényes az I. r. vádlott védelme, mely esetében a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerint feltétlen eljárási szabálysértés, orvoslás hiányában abszolút hatályon kívül helyezési ok lenne. Emellett a jelzett tárgyalásrészén fk. II. r. vádlott védelmében dr. ... ügyvéd helyetteseként dr. ... ügyvéd volt jelen, aki a nyomozás során azon fk. VII. r. vádlott védelmében is eljár, aki végig tagadta a bűncselekmény elkövetését, s rá a II. r. vádlott nem vitásan terhelő vallomást tett. Ez érdekellentétet jelent, mely szintén érinti a védelem törvényességét. Az elsőfokú bíróság azonban az elrendelt szünetet követően az eljárási szabálysértést orvosolta és a már megfelelő, mindenben törvényes védelem mellett megismételte az idézett tárgyalásrészt (10. számú jegyzőkönyv 4-5. oldal) és kihallgatta ismételten az V-VI. r. vádlottakat, ezáltal törvényessé téve a bizonyítást (BH2020. 172. III-IV.).
- [22] Az - akár abszolút - eljárási szabálysértés elsőfokú bírósági orvoslásával kapcsolatban az ítéletábra a következőkre mutat rá. A Be. szellemével és egyes tételes rendelkezéseivel is összhangban áll, hogy a hatályon kívül helyezés elkerülése érdekében a törvény megnyitja a lehetőséget a hiba elhárítására, melynek módja lehet a bizonyítási cselekmény tényleges megismétlése, avagy a törvényes feltételek mellett a korábbi bizonyítási anyag ismertetése. Jelen esetben a bíróság ismételten elvégezte a kihallgatást, és nyomban kiküszöbölte az előző bekezdésben részletezett eljárási szabálysértést. A felhívott eseti döntés is ezen perjogi lehetőséget erősíti meg. E körben megjegyzi az ítéletábra, hogy a korábbi Be. gyakorlatától eltérően a Kúria által megszabottan alakuló új bírói gyakorlat a másodfokú eljárásban is lehetővé teszi akár az abszolút hiba orvoslását úgy is, hogy a másodfokú bíróság ténylegesen nem ismétli meg az eljárási cselekményt, csak a törvényes keretek között ismertetéssel hárítja el a hibát. A közzétett eseti döntésből ez jól nyomon követhető és az abban foglaltakat a másodfokú bíróság osztja.
- [23] A terhelti vallomásokkal összefüggésben jegyzi meg az ítéletábra, hogy a bíróság a vádlottat *kihallgatja* s nem meghallgatja, a meghallgatás a szakértői bizonyításhoz kapcsolódik.
- [24] Az elsőfokú bíróság a 2020. július 7-i tárgyaláson hallgatta ki a fiatakorúak személyi körülményeire a gondozókat (újra iktatott ügy 11. számú jegyzőkönyv 3-14. oldal). A tanúkat, a fiatakorúak személyi körülményeire tett vallomás kapcsán is figyelmeztette a Be. 171. §-ban szabályozott, a hozzátartozót megillető abszolút mentességi okra. A gondozők tanúkihallgatása a Be. 683. § (1) bekezdés e) pontjának előírásán alapszik, e körben azonban a hozzátartozónak minősülő gondozó is együttműködésre kötelezett a Be. 683. § (2) bekezdésének megfelelően, ezért az ítéletábra álláspontja szerint a vallomás jelzett részére nézve nem tagadhatják meg a tanúvallomást. Ennek elvi és a fiatakorú érdekét érvényesítő indoka, hogy megfelelően feltárhatók legyenek azon személyi körülmények, melyek jelentőséggel bírnak a büntetőjogi felelősség megítélése és különösen a szankció alkalmazása során. Természetesen a vádbeli cselekményt érintően az abszolút mentességi jog érvényesül, de a személyi körülményekre nem. A tanúk a vallomástételt nem tagadták meg, így csak elméleti jelentősége van a kérdésnek, de az egységes gyakorlat érdekében indokolt volt a kiemelés.

- [25] E tárgyaláson a bíróság mellőzte fk. tanú 2 tanú kihallgatását azzal az indokkal, hogy nem volt értesítve a törvényes képviselője (11. számú jegyzőkönyv 22. oldal). A törvényes képviselői (gondozói) értesítés kétségtelenül szükséges, azonban annak elmaradása, ha a tanú megjelenik, nem akadályozza a kihallgatást. A bíróság később már nem idézte a tanút, azonban az általa bizonyítandó tény tanú 1 tanúvallomása alapján egyértelműen bizonyított.
- [26] A 2020. július 7-i határnapon került sor helyszíni kihallgatásokra a helyszíni tárgyalás keretében. Észlelte a másodfokú bíróság, amint erre a védő is hivatkozott, hogy fk. V. r. vádlottat annak ellenére kérdezte a bíróság és az ügyész, hogy a hallgatás jogával kívánt élni (12. számú jegyzőkönyv 5-6. oldal). A helyszínen tett terhelti előadás ezért bizonyítékként nem értékelhető, mert az a hallgatás jogának (Miranda elv) sérelmével járna, azonban ez nem hatott ki az ítéletre, mert a korábbi terhelti vallomása, a nyomozási szemle és tárgyi bizonyítékai, valamint a helyszíni tárgyalás más adatai alapján a tények kétséget kizáróan megállapíthatók voltak.
- [27] A helyszíni tárgyaláson jelen volt a meghalt sértett lánya, ... is, akit a bíróság a bizonyításba vont és nyilatkoztatta a helyin változásairól. E személyt azonban tanúként nem hallgatta ki, és a tanúzási figyelmeztetést sem eszközölte, ezért a részéről előadottak a Be. 177. § (2) bekezdés értelmében bizonyítékként nem értékelhetők. Ettől függetlenül a tényállás megalapozott, mert az eredeti helyszín, valamint a tárgyalási bizonyítás alapján egyértelműen megállapítható, hogy fk. ... IV. r. vádlott a közeli tartózkodási (figyelési) helyéről az időközben kivágott tuja elhelyezkedésétől függetlenül hallás és látás által is jól észlelte az eseményeket, nem vitásan támogatva ezzel az ölést végrehajtó társait.

III.2.

- [28] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a megállapított tényállás azonban részlegesen hiányos és eltér az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmától [Be. 592. § (2) bekezdés b) és c) pont]. Mindez részbeni megalapozatlanságot jelent. Hiányosságnak minősül, ha a bíróság egy bizonyítékot megvizsgál és annak elfogadott tartalmát nem rögzíti indokoltsága ellenére a tényállásban. Az iratellenesség lényege, hogy a bíróság nem létező bizonyítékokra alapít tényeket, vagy létező bizonyítékot tartalmától eltérően foglal ítéletbe. Jelen esetben az utóbbi esetről van szó.
- [29] A tényállás részben azért hiányos, mert nem tartalmazza az egyébként elfogadott és hitelt érdemlőnek minősülő orvosszakértői vélemény ellenére, hogy az 1. tényállás szerint használt teleszkópos vasrúd, valamint a 2. tényállás elkövetési eszköze, a vascső élet kioltására alkalmas eszközök. A teleszkópos vasrúd tekintetében a mérlegelést érintő indoklás az [56] bekezdésben iratellenes is, mert az orvosszakértők a meghallgatás során azt nem jelentették ki, hogy ezen eszköz emberi élet kioltására nem alkalmas. E megállapítás ellentétes a jogi minősítéssel is, hiszen az eszköz élet kioltására való alkalmassága alapozza meg a felfegyverkezve elkövetés minősítő körülményt a rablásnál és a magánlaksértésnél is.
- [30] Hiányosságot jelent továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem állapította meg egyértelműen az 1. tényállásban, hogy a sértetti udvarra kizárólag fk. II. r. vádlott mászott be, fk. I. r. vádlott behatolására nem került sor. Ez az elkövetői alakzatot is érinti, ezért a ténybeli hiányosság lényegesnek ítékelhető.

- [31] A 2. tényállás ezen túl annyiban hiányos, hogy nem tartalmazza, miszerint a lakásba behatolás előtt az I. r. és II. r. vádlottak az ajtónál letették az eszközöket, melyeket azonban az események során tanú 3 sértett észlelt az elkövetőknél.
- [32] A tényállás bevezető részében nem felel meg az iratok tartalmának, hogy ... nyugdíjas, mert valóban nyugdíjas életkorú, azonban szociális ellátásban részesült.
- [33] A kisebb mérvű, részbeni megalapozatlanságot a másodfokú bíróságnak ki kellett küszöbölnie.
- [34] A másodfokú bíróság a tényállást a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján a következők szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.
- [35] A tényállás bevezető része: ... sértett nyugdíjas életkorú volt, azonban nem nyugdíjas volt, hanem időskorúak járadékában, tanú 3 pedig fogyatékosági támogatásban részesült.
- [36] 1. tényállás: A sértetti portára kizárólag fk. II. r. vádlott hatolt be, míg társa, az őt a cselekmény elkövetésében támogató fk. II. r. vádlott az utcán maradt, nem mászott be az udvarra. Az 54 cm hosszú teleszkópos vasrúd élet kioltására alkalmas eszköz.
- [37] 2. tényállás: a vascső is élet kioltására alkalmas tárgy.
Fk. I. r. és fk. II. r. vádlottak a ... sértett bántalmazásához használt eszközöket a lakásba történő bemenetel során az ajtó mellé tették. A vascsövet és vasvégű farudat azonban tanú 3 az események során észlelte a vádlottaknál.
- [38] A tényállás bevezető részét a másodfokú bíróság a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal ...i Járási Hivatala megkeresésre adott adatközlése (nyomozási irat 2. kötet 797-801. oldal) valamint tanú 3 tanúvallomása (nyomozási irat 3. kötet 1205. oldal) alapján helyesbítette.
- [39] Az 1. tényállást érintő kiegészítés és az indokolás kiegészítése részben dr. szakértő 4 és dr. szakértő 2 orvosszakértők 2020. július 21-i meghallgatásának adatain (16. számú jegyzőkönyv alapszik). A szakértők határozottan arról adtak véleményt, hogy megfelelő erő használata mellett a teleszkópos vasrúd élet kioltására alkalmas eszköz, mely okszerűen indokolt és elfogadható vélemény és összhangban áll a természetes szemlélettel is. Egy teleszkópos vasrúd, az ún. vipera ugyanis nyilvánvalóan alkalmas halálos fejsérülés létrehozására megfelelő irányzottság és erőbehátás alkalmazásával.
- [40] A sértetti portára történő behatolás módja, az egyes vádlottak szerepe pedig az elkövetők e tekintetben azonos vallomása alapján volt kiegészíthető (fk. I. r. vádlott vallomása, nyomozási irat 6. kötet 2440. oldal, fk. II. r. vádlott vallomása, nyomozási irat 6. kötet 2412. oldal).
- [41] A 2. tényállásbeli kiegészítés részben az orvosszakértők véleményén alapul, ezen eszköz élet kioltására alkalmassága egyértelmű tény, melyet igazol, hogy a sértett súlyos, halálhoz vezető sérüléseit részben ezen eszközzel okozták. Az eszközök letételét és tanú 3 sértett által e tárgyak észlelését illetően az ítéletábra a tényállást a sértett vallomása (nyomozási irat 3. kötet 1209, 1223. oldal, 11. számú tárgyalási jegyzőkönyv 17. oldal) alapján egészítette ki.

- [42] A bűnjelekkel kapcsolatban jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy komoly nyomozási hiányosság, hogy nem került sor a bűnjelek súlyának pontos lemérésére, az eszközök orvosszakértői vizsgálatára, mely még a bírósági szakban is pótolható lett volna. A szakértők ugyanakkor a bűnjeleket bírói szemle keretében a tárgyaláson megtekintették, e tárgyak paramétereinek meghatározása alapvetően megtörtént, így a másodfokú bíróság nem látta indokoltnak e körben a bizonyítás felvételét.
- [43] A kiegészítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 593. § (3) bekezdése alapján a másodfokú ítélezés alapját képezte.
- [44] A törvényszék az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika törvényei szerint értékelte. Számba vette a vádlottak védekezését, az eljárás során részben eltérő vallomásait, a releváns tanúvallomásokat, a szakértői bizonyítás anyagát, a helyszín adatait, a releváns tárgyi bizonyítékokat, közöttük az elkövetés eszközeit és a lényeges okirati bizonyítékokat.
- [45] Az ügy sajátossága, hogy a nyomozó hatóság kezdetben olyan személyeket gyanúsított, akiknek nem volt közülük a bűncselekmény elkövetéséhez. A vádlottak azonban rövid időn belül képbe kerültek, fk. II. r. vádlott önként jelentkezett a rendőrségen. Kezdetben ugyanis csak részben ismerték el részvételüket, később a nyomozás során azonban fk. I. r., fk. II. r., fk. III. r., fk. ... IV. r., fk. V. r. és fk. VI. r. vádlott is fontos tényekre beismerő vallomást tett, míg fk. VII. r. vádlott tagadta, hogy tudott volna arról, hogy társai milyen cselekményt terveztek ki és követtek el a sértett sérelmére.
- [46] AZ elsőfokú bíróság az 1. és 2. tényállás tekintetében is kifogástalanul, példaértékűen értékelte a bizonyítékokat. Azokat nagy mélységben, gondosan, egyenként és kölcsönösen is mérlegelte és nem tévedett, amikor alapvetően a vádlottak beismerő vallomásaira alapította a fontos előzményi, az átkötő jellegű és a központi tényeket. A ténymegállapító tevékenység logikus, iratszerű, összhangban áll a bizonyítás anyagával.
- [47] A rablási és ölési cselekmény tetteseinek vallomása között ugyan felmerültek ellentmondások, de ez tipikus ilyen jellegű, több személy által eszközökkel véghez vitt cselekmény során.
- [48] Fk. I. r. és fk. II. r. vádlottak az 1. tényállásban írt rablási cselekmény elkövetését beismerték. Vallomásukat támasztották alá részben a vádlott-társi vallomások, valamint tanú 3 sértett vallomása is.
- [49] A 2. tényállásban írt cselekményre nézve a terheltek beismerő vallomását erősítette meg:
- a nyomozási helyszíni szemle és a helyszíni tárgyalás eredménye,
 - a lefoglalt eszközök mint tárgyi bizonyítékok,
 - a genetikai szakértői vélemény,
 - az orvosszakértői vélemény.
- [50] E bizonyítékok meggyőzően cáfolták az ítéletben írtak szerint fk. VII. r. vádlott védekezését, valamint a többi vádlott tagadó tartalmú vagy a felelősséget csökkentő, leplező vallomásait.

- [51] Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezések lényegében a bizonyítékok okszerű értékelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elve folytán eredményre nem vezethetett.
- [52] Kiemeli az ítéletábra, hogy a tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Mindezen elvek érvényre juttatása garantálja az elsőfokú bíróság ún. ténybíróági jellegét. Ezen elvek a felülbírált ügyben maradéktalanul érvényesültek.

III.3.

- [53] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és a cselekmények minősítése is döntően megfelel az anyagi jognak.
- [54] A *1. tényállásba foglalt*, fk. I. r. és fk. II. r. vádlott által elkövetett cselekmény részben a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés b) és g) pontja szerint minősülő rablás büntette kísérletének törvényi tényállását valósította meg, mely cselekménynek - miként azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította - az erőszakot kifejtő fk. II. r. vádlott tette, a cselekményt kitervelő és társát mindenben pszichésen és az előkészületi cselekmények során fizikai módon is támogató, a helyszínen tartózkodó fk. I. r. vádlott a bűnsegédi részese. A cselekmény kísérleti szakban maradt, mert a jogtalan dologelvétele a sértetti védekezés folytán nem került sor. A rablást a felfegyverkezve és az idős koránál fogva védekezésre korlátozottan képes személy sérelmére elkövetés minősíti súlyosabban. A tényállás kiegészítés alapján kétségtelen, hogy a teleszkópos vasrúd élet kioltására alkalmas eszköz. Emellett bár a sértett erősebb fizikumú volt, azonban hatvanhét éves, nyugdíjas életkorú, sorsszerű betegségekkel, melyeket a boncolás igazolt. Ezért nem tévedett a bíróság, amikor a minősítő körülményeket megállapította.
- [55] Az I. r. és II. r. vádlott cselekménye valódi bűnhalmazatot alkotva emellett megvalósította a Btk. 221. § (2) bekezdés a) és c) pontja szerint minősülő magánlaksértés büntettét is, mely bűncselekmény megállapításának az eljárásjogi feltétele - joghatályos magánindítvány - is adott. A tártettesi elkövetés megállapítása azonban téves, mert tettesi magatartást - az idegen ingatlanra a sértett akarata ellenére jogtalan módon behatolás - kizárólag fk. II. r. vádlott fejtett ki, míg fk. I. r. vádlott nem hatolt be a sértetti portára, csak jelenlétével szándékerősítő hatással bírt társára a rabláshoz hasonlóan. A másodfokú bíróság ezért a kifejtettek miatt az I. r. vádlott házi jogot sértő cselekményét bűnsegédként elkövetettnek minősítette. Az alapeseti cselekményt az éjjel és felfegyverkezve elkövetés minősíti súlyosabban. A vádlottak ugyan még 22 óra előtt követték el a cselekményt, de már a sötétet bejárva, az éj leple alatt. A kisebb vidéki városban az elkövetési időpontja a helyi viszonyokra is tekintettel már éjjelnek minősül. A felfegyverkezve elkövetésre irányadók a rablásnál kifejtettek.
- [56] A II. r. vádlott a vasrúddal ... sértett fejére sújtott, azonban a 2. tényállásban írt súlyos sérülések következtében a vérző sérülés formája, jellege már nem volt kétséget kizáróan feltárható, a vádbeli és ítéleti ténybeli alapok hiányában ezért testi épséget sértő cselekmény (súlyos testi sértés) kísérletének megállapítására nem kerülhetett sor, valójában erre vádlói akarat sem volt.

- [57] A 2. tényállásban írt, ... sértett sérelmére elkövetett cselekmény fk. I. r., fk. II. r. és fk. III. r. vádlottak részéről az elsőfokú ítéletben helyesen megállapítottak szerint a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b), d) és k) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett emberölés büntettének törvényi tényállását merítette ki, mely tettesi (társtettesi) alapcselekménynek fk. ... IV. r. vádlott a pszichikai bűnsegéde.
- [58] Az elkövetők aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára a 3/2013. Büntető jogegységi határozat iránymutatásai szerint a feltárt alanyi és tárgyi tényezők alapján lehet következtetést vonni.
- [59] Az I. r., II. r. és III. r. vádlottak részben eszközökkel, részben rúgásokkal, taposással bántalmazták az idős ... sértettet olyan súlyos fej- és egyéb sérüléseket okozva, mely halálához vezetett. A cselekmény nem volt motiválatlan, ezen túl a vádlottak élet kioltására alkalmas eszközökkel, létfontosságú testtájékon, részben nagyobb erővel és többszörösen bántalmazták a sértettet rendkívül durva és kiterjedt koponyasérüléseket és csigolyasérülést okozva. Az elkövetés perceiben a sértett életét ki akarták oltani, ezért az egyenes ölési szándék megállapítása törvényes.
- [60] Az egyenes ölési szándék azonban az irányadó ítéleti és még a vádirati tényállás szerint is az ölési cselekmény megkezdése, végrehajtása során alakult ki. Az előre kitervelt elkövetésnek hiányoznak a ténybeli alapjai, melyek nem is bizonyíthatók, amint azt az elsőfokú bíróság helytálló indokolással megállapította. Az előre kitervelt elkövetés megállapítása mellőzésének elsődleges indoka, hogy nincs arra tényállás, hogy a vádlottak az előkészületi cselekmények során már elhatározták a sértett életének kioltását. Erre semmilyen bizonyíték nem merült fel, ez csak vádlói következtetés, melyet a bizonyítás anyaga nem támaszt alá, és ezt a törvényszék hibátlan logikával ismerte fel, osztva a védelem e körben megalapozott érveit, melyekkel az ítélet tábla is egyetértett.
- [61] A vádlottak kizárólag a rablás kitervelését ismerték el, s a tényállás is ezt tartalmazza. Azt eldöntötték: a sértettet leütik az eszközzel, így akadályozva meg a védekezését, hogy sikeresen végre tudják hajtani a rablást. Tudatukban azonban ekkor fel sem merült a sértett halálának lehetősége.
- [62] A másodfokú bíróság nem látta bizonyítottnak, hogy a vádlottak szándéka az előkészületi cselekmények során, azaz a végrehajtás megkezdése előtt akár eshetőleges formában kiterjedt a halálos eredmény bekövetkezésére, de utalni kell rá azon elvi jelentőségű és precedens értékű döntésre, mely szerint még abban az esetben sem kerülhet sor az emberölés előre kiterveltként minősítésére, ha az ölési cselekmény megkezdése időpontjában az elkövető szándéka csak eshetőleges volt, és csak a véghezvitel során - az elkövetőn elhatalmasodó düh vagy más negatív érzés folytán - alakul ki az egyenes ölési szándék (BH1997. 426).
- [63] A felülbírált ügyben az ítélet tábla álláspontja is az, hogy a vádlottak ölési és egyben egyenes ölési szándéka csak az elkövetés során alakult ki, mely kizárja az emberölés előre kiterveltként minősítését.
- [64] Az ügyészség az előre kiterveltséggel kapcsolatban hivatkozott több eseti döntésre. Az EBH2013. B.7. számú döntés eltérő tényálláson alapul, másfelől abban megállapításra került, hogy már az előkészületi cselekmények során az ölési szándék fennáll, az ölési tudat adott és az lesz céltudatos, ami a véghezvitelig tartó eltökélt magatartásba torkollik. Az ölési tudat már nem csupán indító, hanem célképzet. Ez jelen ügyben nem állapítható meg, a rablásnál fennállnak, de az ölésnél hiányoznak és nem is bizonyíthatók ténybeli alapjai.

- [65] A BH2019. 155. számú eseti döntés II. része elsősorban a szándékváltást és a részesi tudattartalmat elemzi, az előre kitervelt elkövetést nem alapozza meg, már azon okból sem, mert az idézett ügyben nem is került sor e minősítő körülmény megállapítására.
- [66] Áttekintve a Kúria iránymutató gyakorlatát és a fontosabb eseti döntéseket, az ítéletábra az irányadó tényállás tükrében mindenben törvényesnek tekintette az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, mely nem látott lehetőséget az előre kiterveltség megállapítására. E körben utal az ítéletábra a következő eseti döntésekre annak megjegyzésével, hogy a közzétett eseti döntésekre való hivatkozás elfogadott, perrendszerű és a vitás kérdésekben való eligazodást, ebből következően a jogbiztonságot szolgálja (BH2020. 94, BH1985. 171, BH1999. 346, BH1999. 436, BH2012. 57, BH2014. 326, Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.1.000/2005/5.). Ezen döntések és az azokban szereplő tényállások és jogi érvek az elsőfokú bírósági döntés helyességét támasztják alá.
- [67] A nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel és az idős koránál fogva védekezésre korlátozottan képes személy sérelmére elkövetés minősítő körülmények [Btk. 160. § (2) bekezdés b), d) és k) pont) megállapítása mindenben törvényes. E körben az elsőfokú bíróság részletes és helyes indokolást adott, melyben foglaltakat a másodfokú bíróság osztotta.
- [68] Az érintett vádlottak az ölési cselekményt vagyoni haszonszerzés, idegen értékek megszerzése érdekében hajtották végre, a nyereségvágyból elkövetés vitathatatlan (BH1993. 213).
- [69] A cselekmény egyben különös kegyetlenséggel is elkövetett. Az I. r., II. r. és III. r. vádlottak kitarató módon, rendkívül durva, súlyos sérüléseket okozva, részben eszközzel, valamint taposás által is bántalmazták ... sértettet, mely tettükből egyértelműen nyomon követhető rendkívüli brutalitásuk, melyből okszerűen lehet következtetni az elkövetés embertelenségére. E körben is utal a másodfokú bíróság a BH1993. 213. számon közzétett döntésre, valamint a BH1997. 514, BH2003. 138, BH2003. 311. és BH 2009. 3. számú döntésekre. A másodfokú bíróság nem értett egyet e minősítő körülményt vitató védelmi okfejtéssel. A sértettet ért erőbehátások száma ugyan nem volt kétséget kizáróan már feltárható, de nyilvánvaló a többszörös sérülések alapján a súlyos és többrendbeli erőbehátással járó bántalmazás. A sértett szubjektív érzete, eszméletvesztése közömbös, ettől függetlenül meg kellett állapítani a minősítő körülményt.
- [70] A már a rablásnál idézettek szerint ... sértett idősebb koránál, betegségeinél fogva, különös tekintettel az orv támadásra, védekezésre korlátozottan képes személynek minősül, így a Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontjában írt minősítő körülmény is megvalósult.
- [71] A minősített ölésnek fk. I. r., fk. II. r. és fk. III. r. vádlottak társtettesei, mert egymás tevékenységéről tudva közösen hajtották végre a törvényi tényállás közé illeszkedő cselekményeiket. Az a tény, hogy pontosan nem lehet már megállapítani, hogy mely vádlott ütése okozta a halálos sérülést, a szándékegység folytán nem akadályozza a társtettesi elkövetés megállapításának.
- [72] Fk. ... IV. r. vádlott a minősített emberölés pszichikai bűnsegéde. Az irányadó tényállás szerint az ölési cselekmény közvetlen közelében tartózkodott és figyelemmel biztosította a tettesi cselekményt. A sértett nagyon súlyos, eszközös bántalmazását az esti fényviszonyok ellenére látta, a durva verést hallotta, jelenlétével pszichésen támogatta az elkövetőtársait.
- [73] Fk. I. r. és fk. II. r. vádlottak tanú 3 elleni cselekménye ezen túl megvalósította a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés b), c) és g) pontjában szabályozott felfegyverkezve,

csoportosan és a védekezésre idős koránál és fogyatékoságánál fogva korlátozottan személy sérelmére társtettesként elkövetett rablás büntetett is. Az ölési cselekmény után egy másik sértett ellen is élet és testi épség elleni közvetlen fenyegetésre került sor, és készpénz mellett más értékeket is elvittek e vádlottak. A házba ugyan az eszközt nem vitték be, de azokat a sértett észlelte, mely benne nyilvánvalóan fokozott félelmet keltett, mint az előzőleg kifejtett cselekményrész is. A felfegyverkezve elkövetés és a tolószékhez kötött sértett kora, állapota miatt a védekezésre korlátozottan képes személy sérelmére elkövetés is megfelel az anyagi jognak.

- [74] Az ítéletábra álláspontja szerint - osztva a fellebbviteli főügyészség érveit és nem értve egyet az elsőfokú ügyészi és védelmi állásponttal - az I. r. és II. r. vádlottak terhére is megállapítható a csoportos elkövetés. A csoport tagjait képezték a vádlott-társak, akik ugyan nem látták előre az idős nővel szemben alkalmazott minősített fenyegetést, azonban a társtettesi cselekményt véghez vivő vádlottak előtt jól ismert volt, hogy társaik figyellelssel biztosítják a cselekménysort, és ebben a tudatban hajtották végre a rablást. A társak szándékerősítő hatása egyértelmű, épp az volt a második cselekmény nagyobb számú résztvevővel való elkövetésének lényege, hogy többen biztosítsák a cselekmény zavartalan végrehajtását. E tekintetben a másodfokú bíróság mindenben egyetértett a másodfokú bíróság területén működő ügyészség és az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával. E körben utal az ítéletábra a 2/2000. Büntető jogegységi határozatában foglaltakra azzal, hogy közömbös, miszerint a passzív alany nem észlelte a két vádlotton kívül a csoport többi tagját.
- [75] Fk. V. r., fk. VI. r. és fk. VII. r. vádlottak 2. tényállásban írt cselekményeinek minősítése is megfelel az anyagi jognak. Az elsőfokú bíróság a körben is alapos és meggyőző indokolást adott. Mindhárom vádlott felismerte, hogy erőszakos úton kívánják ... sértett értékeit elvinni. Ehhez nyújtottak figyelmükkel, a helyszín „biztosításával” pszichikai bűnsegélyt. Fk. ... a telefonos kapcsolattartással további támogató hatást jelentett. Kétségtelen, hogy a vádlottak viszonylag távolabb tartózkodtak a sértetti portától, és a sötétben megfelelően nem láttak a helyszínen, de segítő-támogató jelenlétük kétségbe vonhatatlan.

III.4.

- [76] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi körülményeket alapvetően helyesen feltárta. A fiatalok elkövetőinél azonban a töretlen bírói gyakorlat szerint (56. BK vélemény II. 1.) a büntetlen előélet nem enyhít. Ennek elvi indoka, hogy egy fiatalok, még tizenhatalcadik életévét be nem töltött személytől elvárható a törvénytisztelő élet és büntetlenség, mely ezen okból nem enyhíti a büntetést, mint ahogy az időmúlás sem, ami nem tekinthető jelentősnek, figyelemmel a 2019 évi elkövetési időre.
- [77] Fk. I. r. és fk. II. r. vádlottakkal szemben az elsőfokú bíróság túl enyhe büntetést szabott ki, mely büntetések lényeges súlyosítása indokolt. E részben az ügyészség fellebbezése alapos volt. A cselekményeket kitervelő, társait a cselekménybe bevonó, kezdeményező szerepű I. r. vádlott társadalomra veszélyessége, valamint a bűncselekmények tárgyi súlya tette szükségessé a súlyosítást, mely az ítélet belső arányaira is figyelemmel a II. r. vádlottnál sem volt mellőzhető. A kifejtettek indokok alapján az ítéletábra az I. r. vádlott szabadságvesztését 14 évre, a II. r. vádlottnál pedig 12 évre súlyosította, mely büntetések már tetтарыыosak, megfelelnek a büntetési céloknak és a büntetés-kiszabási elveknek is. Kifejezik az egyéniesítést és jelzik az elkövetők és a társadalom felé is, hogy az idős korú, kiszolgáltatott sértettek sérelmére több okból súlyosabban minősülő emberölést elkövető vádlottakkal szemben a törvény szigorát kell alkalmazni.

- [78] Fk. III. r. vádlottal és fk. ... IV. r. vádlottal szemben kiszabott büntetések, valamint fk. VI. r. és fk. VII. r. vádlottaknál elrendelt javítóintézeti nevelés megfelelő szankciók, melyek szükségesek, egyben elégségesek a büntetési célok eléréséhez, sem súlyosításuk, sem enyhítésük nem volt indokolt, ezért az arra irányuló fellebbezések eredményre nem vezethettek.
- [79] A kiskorú gyermeket nevelő fk. VI. r. vádlottnál és a cselekményben csekélyebb súlyú tevékenységet kifejtő fk. VII. r. vádlottnál a javítóintézeti nevelés megfelelő joghátrány, esetükben nem volt indok szabadságvesztés alkalmazására.
- [80] Az intézkedés helyes fk. V. r. vádlott esetében is, azonban bűnsegédi minőségére és arra tekintettel, hogy a cselekmény elkövetésekor még csak tizenöt éves volt, a másodfokú bíróság lehetőséget látott a szankció enyhítésére és a javítóintézeti nevelés tartamát 3 évre csökkentette.
- [81] Megfelelnek a törvénynek a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának megállapítására, a feltételes szabadságra bocsáthatóságra, az ideiglenes elbocsátásra és a beszámításra vonatkozó rendelkezések is.
- [82] Az ügyészségi fellebbezés a vagyoneklkobzás alkalmazását érintően ugyanakkor részben alapos volt. A készpénz tekintetében fk. I. r. és fk. II. r. vádlottaknál a vagyoni jellegű joghátránnyal járó intézkedés törvényi feltételei a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja értelmében fennállnak, mint ahogyan az eltulajdonított szeszes ital tekintetében is, mivel azt csak az I. r. vádlott szerezte meg. A szeszes ital értékére, a készpénzre és a bűnös készpénz összegére vonatkozó ügyészségi indítvány tehát alapos volt, ugyanakkor a csekély értékű és pontosan el nem különíthető, a többi vádlottat is érintő, szét nem osztható ingóságokra nézve a megfelelő ténybeli alapok hiányában a vagyoneklkobzás kimondására a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget.

III.5.

- [83] A járulékos kérdésekben hozott ítéleti rendelkezések is nagyrészt törvényesek. A bíróság azonban a törvényi előfeltételek fennállásának ellenére nem kötelezte az ölési cselekményben résztvevő vádlottakat a genetikai szakértő díjának viselésére. Az ítélet [104] bekezdésében a bíróság azzal indokolta döntését, hogy az elkövetési eszközök használatára tett terhelti beismerésre figyelemmel szükségtelen volt a genetikai szakértő kirendelése, miáltal a Be.574. § (3) bekezdése alapján a jelentős összegű szakértői díjat az állam viseli. E döntéssel és érveivel a másodfokú bíróság nem értett egyet. A nyomozás során ugyanis indokoltan és megalapozottan került sor a szakértői bizonyítás elrendelésére. Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az ügyben először más személyeket gyanúsítottak meg, és a vádlottak sem tettek kezdetben teljes körben beismerő vallomást. Másfelől még beismerő vallomás esetén is be kell szerezni a vádat alátámasztó egyéb bizonyítékokat, melynek megfelelő módja volt az objektív szakértői bizonyítás, ami igazolta, hogy az udvaron fellelt vascsőre került ... sértett vére, ezen túl kimutatták fk. II. r. vádlott DNS mintáját is az eszközön. A vélemény adatait az elsőfokú bíróság is felhasználta a tényállás megállapítása során, erre utal az indokolás [53] bekezdése. Az indokoltan felmerült bűnügyi költség viselésére ezért a bűnösnek kimondott I-IV. r. vádlottakat kellett kötelezni a Be. 574. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a költség el nem különíthető voltára az 574. § (4) bekezdése szerint egyetemleges formában.
- [84] Az elsőfokú bíróság nagyrészt helyesen döntött a lefoglalt bűnjelekről. Észlelte azonban a másodfokú bíróság, hogy fk. ... IV. r. vádlott részére az egyik farmer nem került kiadásra, ezért azt

pótolta, megállapítva, hogy a Bj.194/2020. számon nyilvántartott valamennyi dolgot kiadni rendeli a lefoglalás megszüntetését követően e vádlottnak.

- [85] Az elkövetéshez használt és a vádlottak tulajdonát képező vascső és teleszkópos vasbot elkobzása szintén törvényes, azonban ezen intézkedés alkalmazásakor szükségtelen a lefoglalás megszüntetésének kimondása, figyelemmel arra, hogy az intézkedés anyagi jogi jellegű és a lefoglalás megszüntetéséhez más törvényi következmények fűződnek (többek között kiadás, állam tulajdonába adás, megsemmisítés) Az anyagi jogi intézkedésnél ezért a lefoglalás megszüntetésének nincs helye, így az erre vonatkozó rendelkezést a másodfokú bíróság mellőzte.

IV.

- [86] Az ítélet tábla a kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a szükséges részben megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.
- [87] Az előzetes fogva tartás beszámítására vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapszik.
- [88] A másodfokú eljárásban a kirendelt védők eljárásával kapcsolatban felmerült, a bűnösnek kimondott vádlottakat terhelő bünyügyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2020. november 10.

Dr. Háger Tamás sk. a fiataikorúak tanácsának elnöke, Dr. Bakó József sk. a fiataikorúak bírāja, előadó bíró, Dr. Diószegi Attila sk. a fiataikorúak bírāja

Záradék: A Debreceni Törvényszék 24.Fk.162/2020/16. számú ítélete a Debreceni Ítélet tábla Fkf.IV.439/2020/30. számú ítéletében írt változtatásokkal jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2020. november 10.

Dr. Háger Tamás sk.
a fiataikorúak tanácsának elnöke